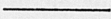

205
31

Handling Ex. 1868 VIII

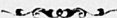
VIII.

„VAN BOVEN EN VAN BENEDEN.”

2 D 10¹⁴

(OVER HET GELOOF EN ZIJN VOORWERP.)

Joh. VIII: 21—24.

Stel u vóór de olie, het zinnebeeld des H. Geestes, en het water, beeld van het aardse, van den gistenden chaos uit wien de aardse dingen zich ontwikkelden: en deze beiden doorengemengd. Nu komt er bezinking. De beide bestanddeelen zonderen zich van elkaâr af. Wat beneden behoort, zinkt in de diepte, en wat boven behoort, rijst op. Ziedaar een zeer eenvoudig beeld van de ontwikkeling des wereldverloops en der menschheid. Wat naar zijn aard boven behoort, zal boven komen. Wat den aard van het lagere in zich draagt, zal in de diepte des verderfs zinken. Alleenlijk niet (en hier toont zich het onvolledige van elk aardsch zinnebeeld) niet in stille kalme geleidelijkheid, door ongestoorde ontwikkeling van hetgeen inwendig reeds bestaat. Wat in den mensch boven behoort, zou zich, wegens de zonde, niet hebben kunnen naar boven opheffen indien niet Hij die van Boven is, gekomen ware om het uit de banden des verderfs te ontwinden en met zich naar boven te heffen. Dit geschiedt in ons door het geloof. En hoe dat geloof

ons behoudt, en door wien, dat willen wij bedenken naar aanleiding van de woorden des Heeren die niet slechts tot de Joden, maar in ruimeren zin tot ons allen gesproken zijn. Ik ben van boven en gij zijt van beneden: want indien gij niet gelooft dat Ik die ben, gij zult in uwe zonden sterven.

Gij zijt van beneden, zegt de Heer: gij zijt van deze wereld. De mensch heeft wel een geest in zich, maar hij is vleesch, aan de heerschappij des vleesches onderworpen van natuur. Door de zonde heeft het lagere de bovenhand verkregen over het hoogere, goddelijke in ons. Wij hebben geen levenskracht in ons met betrekking tot de geestelijke dingen: wij kunnen ze niet tot waarheid, tot werkelijk bezit voor ons maken. Indien iemand zeggen zou: deze boom, velden, menschen die ik voor mij zie, bestaan niet — men zou hem voor krankzinnig verklaren. Maar indien hij zeggen wilde: God en de geestelijke dingen bestaan niet, er is niets dan het zichtbare en tastbare, zoo zou men, ook al ware men niet mede van dit gevoelen, toch zeggen: misschien heeft deze man die meening op grond van diepgaand onderzoek verkregen: misschien is hij zeer geleerd; in elk geval om zijn godloochening zal hij niet voor krankzinnig verklaard worden. Dus de aardsche dingen zijn ons klaarblijkelijk, de geestelijke, hemelsche niet. Dit nu is enkel ten gevolge van de zonde. Als het met ons was gelijk het behoort, gelijk het oorspronkelijk geweest is, dan zou het hoogere hemelsche de meest ontwijfelbare zekerheid voor ons hebben, nog veel meer dan de aardsche dingen. Er is een ban, een macht over ons. Een macht die van beneden is: de Vorst dezer wereld, de vijand, de Duivel. Al ons leven zijn wij in vreeze des doods aan deze dienstbaarheid onderworpen. De ijzeren natuurnoodzakelijkheid heerscht over ons. Het baat niet of wij al met ons verstand het bestaan des duivels ontkennen, gelijk wij, wanneer wij in zijn macht zijn, doorgaands doen juist ten gevolge van zijn invloed, omdat hij namelijk dan het sterkst over ons is, als hij on-

bemerkt over ons heerschen kan. Het baat ook niet of wij die „vreeze des doods” uit onze gedachten bannen, gelijk wij meestal doen juist ten gevolge van die vreeze, daar zij juist dan het meest heerscht wanneer zij haar voorwerp het diepst voor onze gedachten verbergt. In de werkelijkheid is het toch zoo. Wij zijn onder de macht des doods. Wij liggen in den dood. En Jezus waarschuwt ons: gij zult, als het zoo voortgaat, in uwe zonden sterven. De strik, die van beneden af over u heen gehaald is, zal nog verder toegetrokken worden. De dood is nu nog slechts een toestand waarin gij geboren zijt. Maar als gij niet verlost wordt, dan zal die toestand u worden tot persoonlijk toegeëigend bezit, tot daad. De dood komt dan eerst recht wezenlijk en ten volle in u, wordt bevestigd in u. Dat is de worm die niet sterft, het vuur dat niet uitgebluscht wordt. Want zie dit is de grootheid des menschen dat op den duur alles wat aanvankelijk slechts toestand is die hem omringt, die als iets uitwendigs op hem ligt, van lieverlede tot zijn daad wordt, tot iets inwendigs dat hij zich eigen maakt. Zoo is het met het leven (gelijk wij aanstonds zullen zien) maar zoo is het ook met den dood. De grootheid van den mensch blijkt op sidderingwekkende wijze daarin, dat hij eeuwig kan verloren gaan.

Nu zegt ons Jezus, dat de eenige weg om aan dat verderf te ontkomen, is te gelooven dat Hij die is, dien Hij zegt te zijn. Ik ben, zegt Hij, niet van deze wereld: ik ben van boven. Er is een hoogere wereld. Als de dichters in hun fantasiën opzweven tot een rijk van heerlijke harmonie, van geestelijke schoonheid en glans, een rijk van liefde, macht en zaligheid, dan meenen wij doorgaans dat dit slechts „fantasie” is, waar de „werkelijkheid” als het meer wezenlijke tegenover staat. En wij waarschuwen de opgewonden jeugd, om zich toch niet te zeer door deze idealen te laten medeslepen, omdat immers de werkelijkheid geheel iets anders is! Welnu, Jezus zegt dat er zulk een wereld, zulk een rijk, werkelijk is. Van de dichters, de

profeten der menschheid, zegt Hij ook niet dat zij als het ware boven de werkelijkheid uitvliegen, maar dat zij er beneden blijven. Onder degenen die van vrouwen geboren zijn, moge niemand uitnemender wezen dan dergelijke profeten: maar de minste in het koningrijk der hemelen is meerder in voorrecht dan zij. Waar de dichters en profeten slechts naar streven, daar leven en wonen de kinderen Gods in: op dien bodem zijn zij werkelijk overgeplant. En Johannes de Dooper bekent het zelf, zeggende: ik ben slechts uit de aarde, maar die van Boven komt is boven allen. Wij moeten vooral niet denken dat die hogere wereld slechts een gedachting zou wezen. Neen, zij is werkelijk, oneindig meer werkelijk dan de lagere, voor ons zichtbare wereld. En alhoewel zij geestelijk is, zoo is zij daarom toch niet zonder lichaamelijkheid. Slechts is die lichaamelijkheid hooger dan de onze: zij is de vervulling van Paulus' woord: er is een geestelijk lichaam.

Geest toch is in zijn volkomenheid niet datgene wat het lichaam ontkent en als met den voet wegstoot als een beperking: maar datgene wat het lichaamlijke doordringt, beheerscht en zich tot een werktuig maakt. Als ik zeg: de mensch is vleesch, dan bedoel ik daar niet mede dat hij geen geest heeft, maar slechts dat het vleesch in hem heerscht, den geest aan zich dienstbaar gemaakt heeft: en evenzoo als ik zeg: de hogere wereld, het rijk der hemelen is geest, dan bedoel ik daar niet mede dat die geest geen lichaamelijkheid hebben zou, maar slechts dat die lichaamelijkheid van den geest geheel doordrongen, bezielde, verheerlijkt, voor den geest tot een volkomen werktuig gemaakt is.

Ik nu ben van boven, spreekt de Heer. Ik behoort tot die hogere wereld. Ik ben haar Koning, en hier op deze aarde haar getuige. Gij zegt, o Pilatus, dat ik een Koning ben: en inderdaad, zoo is het. Maar Mijn Koningrijk is niet van deze wereld. Ik ben daartoe in de wereld gekomen om van die waarheid getuigenis te geven, en ieder die uit de waarheid is, hoort mijne stem. Gij moet in mij gelooven,

gelooven dat ik die ben, anders zult gij in uwe zonden sterven. Die uit de waarheid is, hoort mijne stem. Ziedaar het begin van dat geloofsleven, waardoor de mensch behouden wordt en tot de hoogere wereld overgebracht. De aanvang der bekeering is, dat wij deze waarheid op ons laten werken, hoe pijnlijk zij ook ons vleesch doorwonde: want zij getuigt tegen ons, bestraft ons, doodt ons. Maar houden wij het hierin uit, laten wij deze waarheid door den Heiligen Geest op ons werken, dan wordt hetgeen ons, Christenen, reeds door den Doop aanvankelijk gegeven is, in ons tot persoonlijke waarheid. Dan ontvangen wij uit genade een nieuwen levensbodem, een nieuwe geboorte: wij worden wedergeboren uit water en Geest. Dan kan de Heer van ons zeggen, ook gij zijt nu van boven, zoo als Hij dan ook uitdrukkelijk van Zijn discipelen gezegd heeft: Gij zijt niet van deze wereld, gelijkerwijs ik van deze wereld niet ben, maar Ik heb u uit deze wereld uitverkoren.

En dan zult gij niet sterven in uwe zonden, maar leven in den Heer. Ja wij zullen in het geheel niet „sterven” in den eigenlijken zin des woords. Die zijn woord bewaart, die zal den dood niet zien in eeuwigheid. Hier heeft, in omgekeerden zin, hetzelfde plaats als wat wij zoo even bij den dood opmerkten. Het leven waarin wij door de genade des Heeren zijn overgezet, is wel eerst een toestand, maar van lieverlede wordt het tot persoonlijk toegeëigende daad. Het leven van Boven wordt iets inwendigs in ons, een persoonlijk verworven bezit. Gelijk de Zoon van den Vader ontvangen heeft, het leven te hebben in zichzelf: zoo ontvangen wij ook wederom van den Zoon, dat wij het leven mogen hebben in ons zelf. Het water dat Hij ons geeft, wordt in ons een fontein van levend water, springende tot het eeuwige leven.

Ik ben van boven, spreekt nu het kind Gods met zijn Heer. En wat van boven komt, gaat ook naar boven. Zoo voltooit zich aan het einde de gisting, de scheiding tusschen de olie en het water, van welke wij in den aanvang ge-

sproken hebben. Om haar te bewerken, moest de Zoon Gods van boven komen en tot ons afdalen opdat Hij dit alles, wat zich tot Hem liet trekken, wat aan Zijn leven, Zijn licht-natuur wilde deelnemen, met zich opvoeren zou.

Dit is het geheim van de plechtige kalmte, de wijding die over al het waarlijk geestelijke gespreid ligt. Het geloof spreekt ten allen tijde in een kalmen positief, gelijk het ongelooft en zelfgeloof in den superlatief. Dit kan ook niet anders. Want het ongelooft is een vermoeiend onophoudelijk opspringen tot de hemelpoort, en een bonsen met het hoofd tegen haar, zonder dat zij zich opent. Daarentegen spreekt het geloof in de heilige kalmte der nederdaling van boven. *Amor descendit*, de liefde daalt neer, is de groote spreuk der mystische wijzen van de middeleeuwen, en ook het groote geheim des christelijken geloofs. Van daar dat het de hooge woorden, de hartstochtelijke superlatieven, versmaadt omdat het ware leven zijn inwendige kracht genoeg gevoelt en niet noodig heeft, door afzonderlijke verzekeringen daar nadruk aan bij te zetten. Gelijk een Koning te midden van zijn rijk-gegalonneerde staatsdienaren in eenvoudige kleeding staat, want hij heeft niet noodig zich door uitwendige versiering op te luisteren, hij is de Koning. Daarom is de taal der Nieuw Testamentische schrijvers, en bovenal het woord van Jezus zelve, zoo nuchter, zoo droog eenvoudig ten allen tijde, want alle opsiering zou het slechts verzwakken. Desgelijks ook dit woord: Ik ben van boven, en gij zijt van beneden: en indien gij niet gelooft dat Ik die ben, gij zult in uwe zonden sterven.

O, hadden wij die den naam des Heeren Jezus belijden, ten allen tijde dien heiligen moed, die inwendige wijding die zich in alle bijzonderheden des levens onmiskenbaar toont. Droegen wij het bovennatuurlijke als een niet te loochenen stempel op onze daden en in onze woorden, wij zouden niet noodig hebben, het uit vele redeneeringen te bewijzen!

Wij zouden ook niet noodig hebben, de beteekenis van hetgeen wij belijden, te verdedigen tegenover de oppervlak-

kige beschouwingen die door de wereld gaan. In de wereld zegt men: op het leven komt het aan, niet op de belijdenis. Wat een mensch gelooft, waar of niet waar, dat doet niets tot zijn zaligheid, want het zijn toch slechts afgetrokken vraagstukken over onbereikbare waarheden, stellingen die de hoofden warm en verward, de harten koud en verdeeld maken. Wat men van Jezus denkt, dat is tamelijk hetzelfde, zoo men zijn geest maar in zich heeft.

Wat zullen wij hierop antwoorden? Ja voorzeker, op het leven komt het aan. Dit gelooven wij meer dan onze tegenstanders. Want deze bedoelen met „het leven” eigenlijk meestal slechts de betooning van het leven, de openbaring van het leven in de daden der liefde, der rechtschapenheid, enz. Maar op het leven zelf komt het aan. Dat leven nu is niet iets wat op zichzelf gezien en getast kan worden. Het is iets inwendigs, als grond van het uitwendige. Het is met Christus verborgen in God. Maar nu zegt Jezus dat wie niet in Hem gelooft gelijk Hij is, die heeft juist dat leven niet, maar den dood. Die zal sterven in de ontplooiing van zijn inwendigen dood. Indien gij niet gelooft dat Ik die ben, gij zult in uwe zonden sterven. Hij zegt niet: of gij gelooft dat Ik die ben, dan wel of gij dat niet gelooft, dat is niet beslissend: neen, niet op zulke vraagstukken, maar op het leven komt het aan. Maar Hij zegt, het leven waarin gij terecht de hoofdzaak stelt, dat is in het geloof hetwelk gij ten onrechte als een verstandszaak beschouwt. Indien gij niet gelooft dat Ik die ben, gij zult in uwe zonden sterven.

Juist zóó — valt hier een rechtzinnige in — in dat geloof is de voorwaarde tot het eeuwige leven. Indien iemand niet aan de Godheid des Heeren Jezus gelooft, hij moet in zijn zonden sterven, hij kan niet zalig worden.

Gij hebt het gezegd, mijn broeder! het is gelijk gij zegt. Doch draag zorg dat deze uwe overtuiging zich niet tegen u keere. Wat is het geloof, waarvan gij hier spreekt? Jezus leert het u in deze zijne woorden. Hij toont u dat het een aansluiting des harten aan hem is, door welke men (gelijk

wij boven reeds ontwikkelden) zich door Zijn woord laat bestraffen, dooden en levend maken. Gelijk Hij elders zegt: zoo iemand Mij lief heeft, die zal mijn woord bewaren, en mijn Vader zal hem liefhebben en wij zullen tot hem komen en zullen woning bij hem maken. Derhalve is het een zedelijke voortgang in den mensch, in de kracht des Heiligen Geestes, uit het valsche leven dat de dood is, door den dood der bekeering heen tot het ware leven der wedergeboorte uit water en Geest. Indien die voortgang des geloofs in den mensch niet is, hij zal in zijn zonden sterven, ook al belijdt en verdedigt hij misschien met groote kracht de godheid des Heeren Jezus. Dat dit laatste mogelijk is, helaas! talrijke voorbeelden bewijzen het. Menigeen is onbekeerd in zijn binnenste, maar heeft, ten gevolge van allerlei invloeden die op hem werkten, met een sprong door welken zijn gedachte zijn inwendig geestelijk leven zeer verre vooruitsnelde, de belijdenis van 's Heeren Godheid vastgegrepen. Daarentegen is er menigeen die eveneens ten gevolge van allerlei invloeden die in tegengestelden zin op hem werkten, met zijn gedachten in de dwaling verstrikt is. Maar zijn hart is oprechtelijk den Heer toegekeerd. Hij belijdt nu de godheid des Heeren niet, want hij wil eerlijk zijn: hij wil met zijn woorden niet verder gaan, dan zijn geestelijk leven hem toelaat. Hij wil, in zijne mate, den gulden regel dien Paulus uitspreekt, in beoefening brengen: „opdat niemand van mij denke boven hetgeen hij ziet dat ik ben, of dat hij uit mij hoort.” (*) Welnu, wij aarzelen niet, den

(*) Om de bedoeling dezer woorden te verduidelijken, verwijzen wij h. v. naar het schoone geschrift van M. Baumgarten: Schleiermacher, ein Charakterbild. Schleiermacher heeft nooit de godheid des Heeren in haar eigenlijken zin beleden. Ja, hij had overtuigingen die, bij gevolgtrekking, noodwendig tot verwerping van deze centrale geloofswaarheid leiden moesten. En evenwel stemmen wij van ganscher harte met Baumgarten in, als hij zegt dat Schleiermacher vast en zeker aan de godheid des Heeren geloofd heeft. Namelijk omdat de toewijding des harten in dezen grooten godgeleerde ontwijfelbaar is, en men dus zijn dwaling grootendeels op rekening stellen moet, (grootendeels, niet geheel) van den tijd waarin hij leefde en die van noodlottige dwalingen vervuld was.

tweede dezer beiden, die de Godheid des Heeren niet erkent, nader bij Hem te stellen dan den eerste, die deze waarheid op zulk een wijze belijdt.

Ontkennen en belijden — maar er is nog een derde toestand mogelijk. Ja een toestand waarin zeer velen verkeeren in de verwarring onzer dagen. Het is de twijfel, het zoeken naar de waarheid. Ook hieromtrent leeren wij gewichtige dingen uit het Evangeliewoord dat wij bij deze beschouwing hebben vooropgesteld.

Jezus, met doodsvooruitzichten vervuld maar meer over het sterven der Joden dan over het zijne bekommerd, zegt tot hen: Ik ga heen, en gij zult mij zoeken, en in uwe zonde zult gij sterven: waar ik heenga, kunt gijlieden niet komen. Als ik van u zal weggegaan zijn, dan zult gij een Messias, een bevrijder zoeken, maar geen enkele zal zich u toonen, die in waarheid mijn roeping aan u vervullen zou. Gij zult het gericht over uwe zonden lijden, en intusschen zal de Messias van u verwijderd wezen in een heerlijkheid die voor u gesloten is.

Een treffend beeld van Israël, sedert het Jezus verworpen en daardoor zich zelf uit de baan zijner bestemming gebracht heeft. Israël zoekt. In het zoeken ligt zijn eigenlijk wezen, maar het vindt niet, omdat het niet op de rechte wijze zoekt. Draag dan zorg, o twijfelende! dat dit Israël niet uw beeld zij.

Israël is (gelijk een denker zegt) de witte bladzijde tusschen het Oude en het Nieuwe Testament, waar niets op staat maar die, naar het valt, dan eens de laatste woorden van het Oude dan weder de eerste van het Nieuwe laat doorschemeren. Dat Israël woont als vreemdeling te midden der Christenen. Men wil het emancipeeren, hun gelijke rechten geven met de christenbevolking, of wel, men heeft dit schier overal reeds gedaan. Dit is de noodlottigste weldaad die aan Israël kan bewezen worden. Dit volk woont in Kanaän, en zal eerst dan waarlijk geëmancipeerd zijn als het derwaarts zal terugkeeren ten tijde van de wederkomst des Heeren.

792

Wanneer men het vóór dien tijd van zijn vreemdelingschap ontdoet, en hem, boven de minzame en achtingvolle gastvrijheid waarop het aanspraak heeft, ook nog gelijkheid van burgerrecht met de christenen schenkt, dan dooft men het verlangen, de smart des hopen den geloofs bij hem uit en leert hem, zijn eerstgeboorterecht voor een schotel spijze verkoopen. Ja dan komt het weldra verder. De Jood wil dan niet langer geduld worden, hij wil heerschen. En hij heerscht ook met zijn uitnemend verstand, waardoor hij van de verdeeldheid der christenen tot zijn voordeel partij trekt. Bij voorbeeld wanneer men voor de openbare school naar een soort van christelijkheid zoekt die alle bestaande verschilpunten ontwijken en niemand kwetsen zal, dan komt men van zelf, niet tot een christelijk geloof maar tot het Joodsch deïsme; en de Jood triomfeert boven de met elkaar strijdende christenen, want voor hem alleen is ten slotte de school geschikt. Niet alleen op het gebied der school, maar ook op het maatschappelijke in allerlei toepassing geldt hetzelfde, b. v. voor de dagbladpers, enz. Doch begeven wij ons hierin niet verder. Wat wij bedoelen, is alleen dit: zijt gij, o zoekende twijfelaar, aan Israël gelijk zoo als het zijn Messias, naar Jezus woord, zoekt, zoo laat u niet emancipeeren, laat u niet uit de zoekende stelling tot een rustende verleiden: vergeet niet dat gij vreemdeling blijft zoolang gij nog niet woont in het Kanaän der wedergevonden waarheid. Menigeen toch doet alzoo. Hij zegt: ik heb wel geen vaste overtuiging, maar zie ik zoek toch, ik ben oprecht, ik meen het zoo goed, en daarom, God zal mijn oprechtheid aannemen.

O mijn broeder, die zoo spreekt, neem u in acht. Als gij aldus, met velen, van het zoeken een gerechtigheid maakt, dan houdt het zoeken zelf op, en gij slaapt in tot doodende zorgeloosheid. Neen, niet uw oprechtheid, maar de waarheid zal u vrijmaken. Dat zegt Jezus, die in datzelfde hoofdstuk dat wij vóór ons hebben, den Joden hun waan van vrijheid ontnemt door Zijn woord: indien de Zoon u

zal vrijgemaakt hebben, zoo zult gij waarlijk vrij zijn. Ja dan alléén. Gij hongert en dorst, zegt gij. Is dat waarlijk een honger en dorst naar de gerechtigheid, dan zult gij verzadigd worden. Maar is dit hongeren en dorsten zelf u een gerechtigheid, een verontschuldiging bij uzelf, zoo weet dat gij van uw honger niet eten maar enkel, zoo hij blijft, verhongeren kunt; dat gij van uw dorst niet drinken maar enkel, zoo hij blijft, versmachten kunt — en dat alleen de ware spijs en drank u kan behouden. Gij dan die zoekt, die vermoeid en belast zijt, komt herwaarts tot Mij, spreekt de Heiland, en Ik zal u rust geven. Hij zal rust geven, omdat Hij ze heeft. Hij is niet slechts, gelijk het ongeloof van Hem zegt, de hoogste openbaring, de edelste verpersoonlijking van Israël. Want dan zou hij wezen de zoekende bij uitnemendheid. Maar dat is hij niet. In Hem is de rust van de gevonden waarheid. Niet Ik zoek, zegt Hij, maar Ik ben de weg, de waarheid en het leven. Ik ben van boven, en gij zijt van beneden. Maar dit „Ik ben van boven” heeft hij niet gesproken van uit een onbereikbare wolk. Neen, Hij zeide dit tot hen. Hij stond met ons op den gelijken bodem dezes aardschen levens. Van daar heft hij ons op tot den nieuwen bodem, den nieuwen levensgrond. Indien wij gelooven dat Hij die is, wien Hij zegt te zijn, wij zullen in onze zonden niet sterven maar in Hem leven en met Hem verheerlijkt worden.

's Hage.

J. H. GUNNING Jr.

The first part of the paper is devoted to a general
 consideration of the problem. It is shown that the
 problem is equivalent to the problem of finding
 the minimum of a certain functional. This
 functional is defined as follows:

$$J(u) = \int_{\Omega} |\nabla u|^2 dx + \int_{\Omega} u^2 dx - \int_{\Omega} f u dx$$

where Ω is the domain of interest, ∇ is the gradient operator, and f is a given function. The minimum of this functional is attained at the solution of the problem.

In the second part of the paper, the method of
 the finite element is applied to the problem. It is
 shown that the method converges to the exact
 solution as the number of elements increases.

The third part of the paper is devoted to a
 numerical analysis of the method. It is shown that
 the method is stable and accurate.

Finally, some numerical results are presented.

J. H. ...
 Department of Mathematics
 University of ...